

УДК 614.8

О.І. Крайнюк, Д.П. Дубінін, В.А. Данільченко

ЩОДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНИ

Проведено статистичний аналіз виникнення пожеж та їх наслідків у сільській місцевості України. Визначені підходи щодо підвищення пожежної безпеки та організації гасіння пожеж у сільській місцевості України.

На сьогоднішній день рівень пожежної безпеки сільських населених пунктів залишається дуже низьким.

З кожним роком матеріальна база соціальної інфраструктури села фізично і морально зношується. Лише 22,5% сіл мають водопроводи, більше половини з яких працюють з перебоями або відключені. Шахтні колодязі, каптажі та приватні водозабірні свердловини також перебувають переважно в незадовільному стані. В Україні налічується 1228 сіл, жителі яких (понад 800 тис. чол.) користуються привізною водою. На теперішній час лише 31% сільських населених пунктів газифіковано природним газом.

Основна частина ліній електропередач і трансформаторних підстанцій у сільській місцевості споруджена 35–40 років тому, пропускна здатність не задовольняє сучасних потреб споживачів. Більше тисячі сіл не мають під'їздів для пожежних автомобілів, понад половину сільських вулиць – без твердого покриття. У сільській місцевості розміщено близько 5 тис. складів з непридатними пестицидами та отрутохімікатами, утворилось приблизно 11 тис. неорганізованих звалищ побутового і промислового сміття.

У сільській місцевості нараховується 6,3 млн житлових будинків. Забезпеченість сільського населення житлом (24 м² на одного жителя) майже на 20% вища, ніж у містах, але якість сільського житлового фонду значно нижча від міського. Майже 70% сільських будинків споруджено до 1970 року; лише 18% житла обладнано водопроводом, 13% – каналізацією, 20% центральним опаленням, 29% – природним газом. У сільській місцевості не сформовано цілісної системи надання послуг з ремонту та обслуговування житлового фонду [1–2].

Усі ці соціальні фактори впливають на рівень пожежної безпеки в сільській місцевості. У 2008 році в сільській місцевості України зареєстровано близько 16,5 тис. пожеж, прями збитки від яких склали майже 153,5 тис. грн.

За 2008–2009 роки були зроблено дуже важливі кроки на шляху до відновлення та налагодження функціонування підрозділів місцевої пожежної охорони (МПО). Розроблено пропозиції до Програми забезпечення пожежної безпеки, згідно яких на подальші роки запропоновано закладання коштів на створення та фінансування підрозділів місцевої пожежної охорони.

З огляду на зазначене актуальним є питання організації працездатної та ефективної системи попередження і реагування на пожежі, яка забезпечить визначення та виконання заходів, спрямованих на профілактику пожеж, а також своєчасне реагування на виниклі пожежі, що, на наш погляд, надасть можливість суттєво знизити загибель людей на пожежах і зменшити матеріальні збитки від них.

Аналіз стану з пожежами в Україні [3–7] (рисунки 1) свідчить, що загальний відсоток виникнення пожеж у сільській місцевості із загальної кількості пожеж за п'ять років складає усереднено 34%.

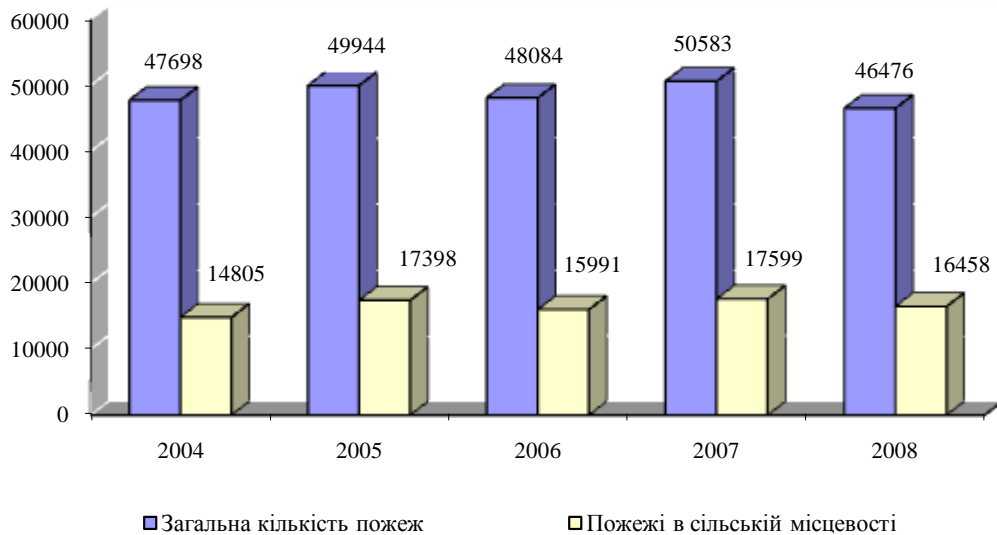

Рисунок 1 – Кількість пожеж, які виникли протягом 2004–2008 років на території України

Продовжує викликати занепокоєння постійне щорічне збільшення прямих матеріальних збитків від пожеж. Прямі матеріальні збитки від пожеж у сільській місцевості становлять за п'ять років усереднено 33 % від загальної суми збитків від пожеж по Україні (рисунок 2).

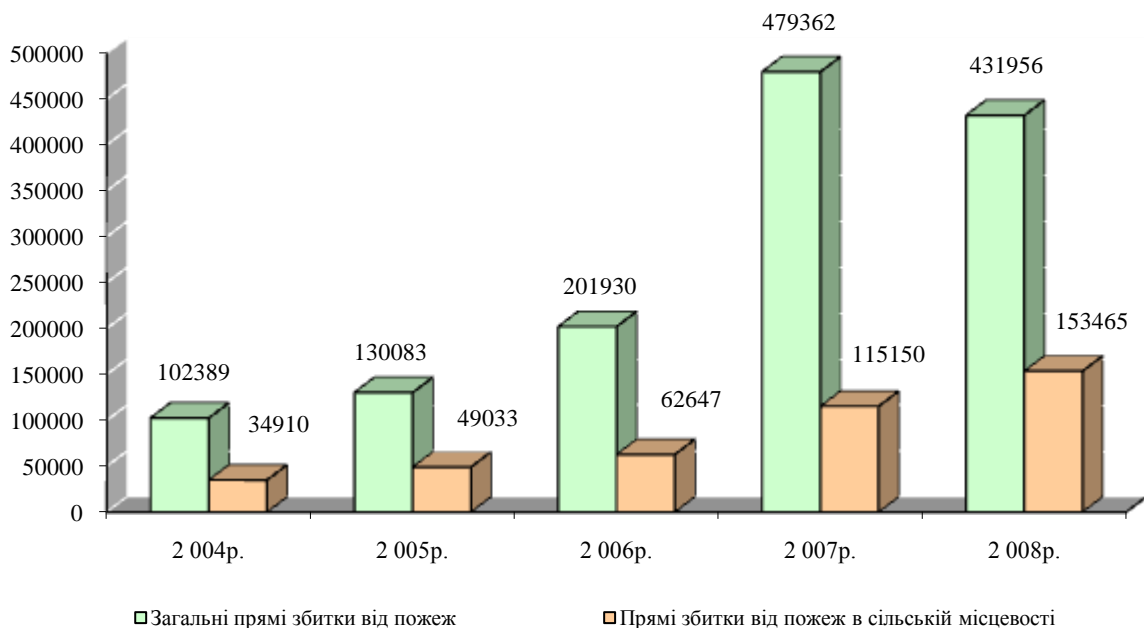

Рисунок 2 – Стан з прямими матеріальними збитками від пожеж в Україні за 2004–2008 роки

З року в рік більшість пожеж, які призводять до загибелі людей відбуваються в житловому секторі сільської місцевості. Так за статистичними даними в 2008 році загинуло близько 52,1 % від загальної кількості загиблих (3876 осіб). Причин цього багато і досить назвати такі, як недостатня кількість підрозділів місцевої пожежної охорони, суттєва нестача особового складу в існуючих підрозділах, незадовільний стан пожежної техніки, недостатнє фінансування підрозділів, рівень підготовки особового складу, тощо (рисунок 3).

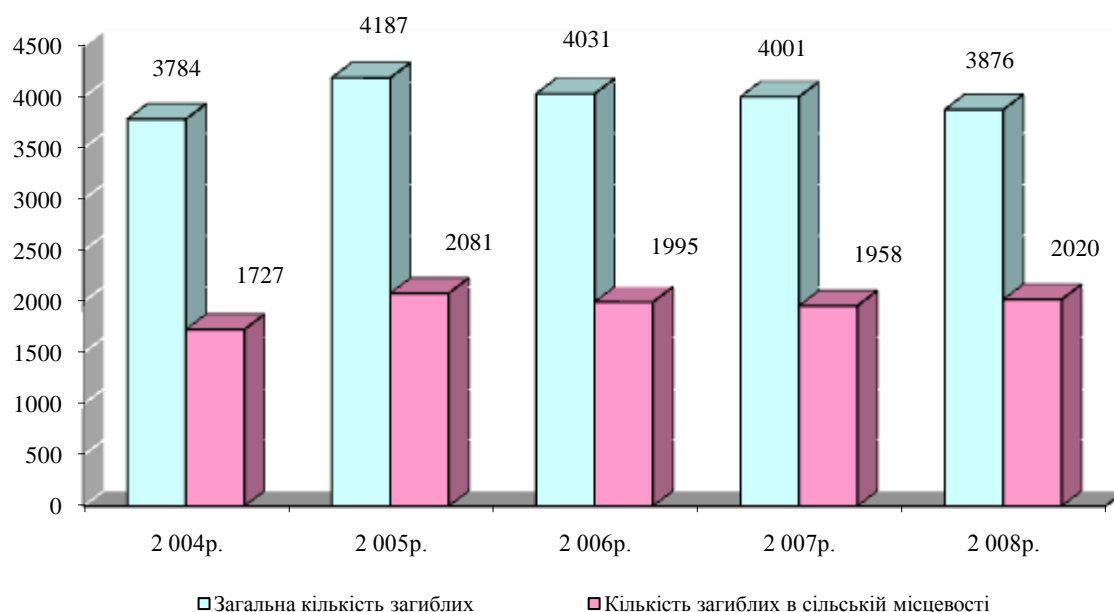

Рисунок 3 – Кількість загиблих осіб внаслідок пожеж в Україні за 2004–2008 роки

Забезпечення пожежної безпеки в сільській місцевості, де щороку виникає майже третина усіх пожеж, а гасіння їх значно ускладнюється через затримку з прибуттям до місця пожежі державних пожежно-рятувальних підрозділів, залишається на низькому рівні.

На сьогодні у державі функціонує 883 підрозділи місцевої пожежної охорони (за нормативною потребою – 3171), на балансі яких перебуває 1033 одиниці пожежної техніки, що вичерпала свій ресурс [8].

Ситуація, яка склалася з забезпеченням пожежної безпеки у сільській місцевості критична, та потребує вирішення. Проблеми які утворилися у сільській місцевості вимагають спрямованих дій щодо організації гасіння пожеж та заходів щодо вдосконалення нових прийомів та способів реагування, спрямованих на попередження та ліквідацію пожеж. Проблема організації пожежогасіння в населених пунктах сільської місцевості охоплює достатньо велику кількість питань, які потребують вирішення як на етапі створення підрозділу МПО, так і на етапі його функціонування. Першим і достатньо важливим кроком цієї роботи є налагодження взаємодії між підрозділами МПО та службами району, міліцією у тісній взаємодії з органами місцевого самоврядування. Наступна проблема при налагодженні гасіння пожеж підрозділами місцевої пожежної охорони в сільській місцевості – це забезпечення їх джерелами водопостачання. Цю проблему можливо вирішити шляхом відновлення інженерних споруд існуючих вододжерел та улаштуванням нових. Для організації пожежогасіння в населених пунктах сільської місцевості також необхідна розробка типових інструкції взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, служб, приватних власників та підрозділів МПО і МНС України, як на районному так і на місцевому (стосується служб газопостачання, енергопостачання та водопровідно-каналізаційної) рівнях з врахування специфіки взаємодії (населений пункт, об'єкт та інше).

Відновлення і налагодження роботи підрозділів місцевої пожежної охорони та забезпечення пожежної безпеки в сільській місцевості можливе за рахунок аналізу та систематизація законодавчих і нормативно-правових актів, які регламентують діяльність підрозділів місцевої пожежної охорони та підрозділів МНС України щодо ліквідації пожеж у сільській місцевості, їх взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, службами і підрозділами інших міністерств та відомств, службами життєзабезпечення району.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція Загальнодержавної програми соціального розвитку села на період до 2011 року / Схвалена розпорядженням КМУ 10.08.04 № 573-р.
2. Про соціальний розвиток сільських територій // Вісник Дорада. – 2008. – № 9.
3. Про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2008 році: Національна доповідь.
4. Про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2007 році: Національна доповідь.
5. Про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2006 році: Національна доповідь.
6. Про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2005 році: Національна доповідь.
7. Про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2004 році: Національна доповідь.
8. Державна цільова соціальна програма розвитку цивільного захисту на 2009–2013 роки / Затв. постановою КМУ 25.02.09 № 156.

